

Nr. 278 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** mei 2019
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk. E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

Europese ‘nepmelk’ destabiliseert de West-Afrikaanse markten

Europese en Afrikaanse melkveehouders voerden samen met enkele Europese maatschappelijke organisaties van 8 tot 16 april jl. in Brussel actie tegen dumping in Afrika van Europees melkpoeder gemengd met palmolie.

In 2015 werden de EU-melkquota opgeheven. Die beslissing leidde ertoe dat de EU overspoeld werd met melk. Dat drukte de prijzen en zorgde ervoor dat Europese zuivelondernemingen nieuwe markten nodig hadden om van hun overschot af te komen. West-Afrika met zijn groeiende bevolking en groeiende economieën bleek een lucratieve markt. In vijf jaar tijd verdrievoudigde de export van Europese zuivelproducten, vooral naar Senegal, Ivoorkust, Ghana en Nigeria.

Het Deense Arla Foods zette al in 2013 een fabriek op in Ivoorkust waar melkpoeder wordt verwerkt in zuivelproducten. In 2015 opende Arla nieuwe fabrieken in Nigeria en Senegal. Het Franse Danone zette in 2013 ook fors in op de Afrikaanse markt door 49 % van de aandelen te verwerven in *Fan Milk*, dat fabrieken heeft in zes West-Afrikaanse landen. Bedrijven als het Zwitserse Nestlé en het Nederlandse FrieslandCampina zijn al decennialang actief in deze regio. Ook zij anticipeerden op de opheffing van de melkquota door in de periode ervoor hun investeringen te vergroten. In 2014 opende FrieslandCampina een nieuwe fabriek voor melkpoeder in Ivoorkust, terwijl Nestlé hetzelfde jaar een nieuwe fabriek opende in Ghana.

Al deze Europese bedrijven gaan er prat op samen te werken met lokale partners. Zo financiert Danone een melkverwerkingsbedrijf in Senegal waar lokale melkveehouders terecht kunnen. FrieslandCampina en Arla werken samen met Nigeriaanse melkveehouders. Adama Ibrahim Diallo, voorzitter van de melkunie in Burkina Faso, noemt deze initiatieven een vorm van *window dressing*: “Op deze manier willen ze binnen de EU laten zien hoe goed ze het doen. Maar laten we wel wezen: ze komen hier om zaken te doen, niet om melkproducenten hier ter plekke te helpen.”

Europese multinationals kunnen dankzij het melkoverschot in de EU dus volop goedkope melk kopen. Overschotten worden geëxporteerd naar West-Afrika, meestal in de vorm van magere melkpoeder dat wordt ‘verrijkt’ met plantaardige olie, voornamelijk palmolie. Het product is een goedkoper alternatief voor melk en is langer houdbaar, wat in een warm klimaat handig is. Technisch gezien is het een ‘industriële product’ in plaats van een ‘zuivelproduct’ voor douaneambtenaren, wat betekent dat het niet direct in handelsgegevens voorkomt. De ‘nepmelk’ is 30 procent goedkoper dan lokale melk.

Lokale producentengroepen, regeringsfunctionarissen en boeren in Afrika zeggen dat hierdoor melkboeren in landen als Senegal en Burkina Faso naar de rand van de afgrond

worden geduwd, omdat ze nauwelijks kunnen concurreren. Adama Diallo liet weten dat veel boeren in zijn regio er langzaam mee ophouden. Hij waarschuwt ervoor dat hierdoor de veiligheidssituatie in de Sahel verslechtert: "Zonen van veehouders sluiten zich aan bij de Jihadstrijders — niet zozeer vanuit overtuiging, maar omdat zij geen perspectief hebben op een baan."

De West-Afrikanen hebben hun strijd afgelopen april op de drempel van de EU voortgezet. Melkproducenten uit Senegal, Mali, Burkina Faso, Mauritanië, Niger en Tsjad waren in Brussel op bezoek om in gesprek te gaan met politici en producentengroepen uit Frankrijk, Luxemburg, Nederland en Duitsland. Samen met drie Belgische ngo's (SOS Faim, Oxfam en Dierenartsen zonder Grenzen) en een aantal solidaire organisaties van Europese melkveehouders (waaronder de Nederlandse Melkveehouders Vakbond) lanceerden zij in Brussel de campagne 'Mijn melk is lokaal'. Zij vragen de EU te stoppen "met het exporteren van haar problemen". Ze roepen de EU op om de exportondersteuning van zuivelproducten op de Afrikaanse markten stop te zetten, regulerende mechanismen in te voeren om overproductie te voorkomen en haar handelsovereenkomsten met Afrika te herzien.

Bij de EU lijkt de coalitie in eerste instantie op een muur te stuiten. Europees landbouwcommissaris Phil Hogan toonde zich buitengewoon teleurgesteld over de beschuldiging dat de zuivelimport schadelijk is voor West-Afrika. Hij kaatste de bal terug door te suggereren dat de critici "pleiten voor een beleid van verhongering". Zijn redenering is dat door de goedkope prijzen van de geïmporteerde zuivel mensen ter plekke minder hoeven te betalen. Hij bagatelliseerde het probleem verder door te betogen dat de hoeveelheid export naar Afrika ook niet zo groot is. Officiële EU-handelsgegevens geven echter een ander beeld. De totale EU-uitvoer van magere melkpoeder naar de rest van de wereld was 821.757 ton in 2018, waarvan 277.565 metrieke ton geheel Afrika binnenkwam, en 46.057 in West-Afrikaanse landen. Dat is veel meer dan waar Hogan het over had. Een woordvoerder van de Europese Commissie gaf later toe dat er een "klein misverstand" was over de cijfers.

Hoewel EU-ambtenaren erkenden dat de door Hogan genoemde cijfers onduidelijk waren, blijven zij bij hun centrale argument dat de economische partnerschapsovereenkomsten tussen de EU en Afrikaanse landen Afrikaanse regeringen de mogelijkheid bieden om tarieven voor Europese agrovoedingsproducten aan te passen of verhogen. Daarmee hebben landen controle over hun markten. Als zij ervoor kiezen om importtarieven laag te houden, is dat om goedkope producten beschikbaar te houden voor de armere bevolkingsgroepen. Ook betogen zij dat als de EU zou stoppen met de export andere bedrijven direct in het vacuüm zouden stappen.

Spreekt hier nu realiteitszin uit of wordt hiermee een systeem in stand gehouden waar West-Afrika op de lange duur echt niet beter van wordt? Erwin Schöpges, voorzitter van de *European Milk Board* die melkproducenten in de EU vertegenwoordigt, is duidelijk: "Ik denk dat Hogan ver verwijderd is van de realiteit die in deze landen bestaat", zei Schöpges, wiens organisatie de lobby in april met de West-Afrikaanse producenten hielp organiseren. "Hij is iemand die de multinationals verdedigt."

(Bronnen: Politico.eu; Dutch Dairy Board, 18 april 2019)